

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒.๑ ปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๒.๒ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕

๔.๒.๓ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๒.๔ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕

๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และตัวอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
N	แทน จำนวนประชากร
n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
SS	แทน ผลบวกกำลังสอง (Sum of squares)
df	แทน ระดับความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean of squares)
F	แทน ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
t	แทน ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
p-value	แทน ระดับความมีนัยสำคัญ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒.๑ ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล

(n = ๓๒๖)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
๑. ตำแหน่งหน้าที่		
๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๙	๑๒.๐
๑.๒ ครูผู้สอน	๒๘๗	๘๘.๐
รวม	๓๒๖	๑๐๐.๐๐
๒. ระดับการศึกษา		
๒.๑ ปริญญาตรี	๒๗๓	๘๓.๗
๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี	๕๓	๑๖.๓
รวม	๓๒๖	๑๐๐.๐๐
๓. ประสบการณ์ในการทำงาน		
๓.๑ ๑๐ ปีลงมา	๘๗	๒๖.๗
๓.๒ ๑๑-๒๐ ปี	๑๑๖	๓๕.๖
๓.๓ ๒๑ ปีขึ้นไป	๑๒๓	๓๗.๗
รวม	๓๒๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๐ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๗ รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓ ตามลำดับ และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง ๒๑ ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗ รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ และมีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗ ตามลำดับ

๔.๒.๒ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ โดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต ๒๕ โดยรวมและรายด้าน

(n = ๓๒๖)

การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑. การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ	๔.๑๒	.๖๑	มาก	๓
๒. การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงาน งบประมาณ	๔.๑๓	.๖๑	มาก	๒
๓. การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล	๔.๑๑	.๖๙	มาก	๔
๔. การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป	๔.๒๔	.๖๕	มาก	๑
รวมเฉลี่ย	๔.๑๕	.๕๙	มาก	

จากตารางที่ ๔.๒ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๕$, S.D.= .๕๙) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D.= .๖๕) รองลงมา คือ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = ๔.๑๓$, S.D.= .๖๑) และการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D.= .๖๑) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = ๔.๑๑$, S.D.= .๖๙)

ตารางที่ ๔.๓ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

(n = ๓๒๖)

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑. มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่มีคุณภาพอย่างน่าพอใจ	๔.๓๓	.๘๓	มาก	๑
๒. มีการวางแผนพัฒนางานด้านวิชาการที่เป็นระบบและเป็นที่ยอมรับ	๔.๒๔	.๘๔	มาก	๒
๓. มีการกำกับติดตามการนิเทศการศึกษาเป็นระยะโดยทุกฝ่ายยอมรับ	๔.๐๐	.๙๔	มาก	๘
๔. ขยันหมั่นเพียรในการส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้แบบครอบครัว	๔.๑๐	.๗๕	มาก	๖
๕. มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่เสมอ	๔.๑๔	.๘๕	มาก	๕
๖. เอาใจใส่ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลา	๔.๒๑	.๘๓	มาก	๓
๗. มีความใส่ใจในการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	๔.๐๗	.๘๕	มาก	๗
๘. มีเป้าหมายในการทำงานวิจัยพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอย่างชัดเจน	๓.๙๗	.๙๑	มาก	๑๐
๙. มีการพิจารณาการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	๔.๒๐	.๘๑	มาก	๔
๑๐. มีการส่งเสริมด้านทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	๓.๙๘	.๙๗	มาก	๙
รวมเฉลี่ย	๔.๑๒	.๖๑	มาก	

จากตารางที่ ๔.๓ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๒, S.D. = .๖๑) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่มีคุณภาพอย่างน่าพอใจ ($\bar{X}$ = ๔.๓๓, S.D. = .๘๓) รองลงมา คือ มีการวางแผนพัฒนางานด้านวิชาการที่เป็นระบบและเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X}$ = ๔.๒๔, S.D. = .๘๔) และเอาใจใส่ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลา ($\bar{X}$ = ๔.๒๑, S.D. = .๘๓) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีเป้าหมายในการทำงานวิจัยพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๙๑)

ตารางที่ ๔.๔ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

(n = ๓๒๖)

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงาน งบประมาณ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	อันดับ ที่
๑. มีการจัดทำแผนงบประมาณและค่าของงบประมาณที่ถูกต้อง	๔.๒๒	.๘๑	มาก	๑
๒. มีการอนุมัติการใช้จ่ายงบอุดหนุนที่ได้รับจัดสรรที่ชัดเจน	๔.๐๖	.๘๖	มาก	๙
๓. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินที่ถูกต้อง	๓.๘๙	.๙๕	มาก	๑๐
๔. จัดทำบัญชีการเงินที่เป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้	๔.๒๐	.๙๔	มาก	๓
๕. มีการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหาร งบประมาณที่ชัดเจน	๔.๑๓	.๙๑	มาก	๗
๖. มีการตรวจสอบ การติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการ ใช้เงินอยู่ตลอดเวลา	๔.๑๖	.๘๙	มาก	๔
๗. มีความเอาใจใส่ในการจัดสรรงบประมาณตามระบบถูกต้อง ชัดเจน	๔.๑๐	.๘๗	มาก	๘
๘. มีความเอาใจการบริหารเงินและการบริหารบัญชีอยู่เสมอ	๔.๑๖	.๙๐	มาก	๕
๙. มีการพิจารณาไตร่ตรองในการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างเหมาะสม	๔.๒๑	.๘๐	มาก	๒
๑๐. มีการพิจารณาการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษาเป็นระยะ	๔.๑๕	.๗๔	มาก	๖
รวมเฉลี่ย	๔.๑๓	.๖๑	มาก	

จากตารางที่ ๔.๔ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๓, S.D.= .๖๑) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีมีการจัดทำแผนงบประมาณและค่าของงบประมาณที่ถูกต้อง ($\bar{X}$ = ๔.๒๒, S.D.= .๘๑) รองลงมา คือ มีมีการพิจารณาไตร่ตรองในการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = ๔.๒๑, S.D.= .๘๐) และจัดทำบัญชีการเงินที่เป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X}$ = ๔.๒๐, S.D.= .๙๔) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินที่ถูกต้อง ($\bar{X}$ = ๓.๘๙, S.D.= .๙๕)

ตารางที่ ๔.๕ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

(n = ๓๒๖)

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑. มีใจรักในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายงานอย่างเสียสละ	๔.๑๙	.๘๓	มาก	๑
๒. มีการดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนอย่างเหมาะสม	๔.๑๒	.๙๖	มาก	๖
๓. ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาตามระเบียบกฎหมายที่ถูกต้อง	๔.๑๑	.๙๓	มาก	๗
๔. มีการจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติที่เป็นปัจจุบัน	๔.๑๒	.๙๓	มาก	๕
๕. ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	๔.๑๕	.๘๕	มาก	๓
๖. มีการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษที่เป็นธรรม	๔.๑๖	.๙๔	มาก	๒
๗. มีการอบรมเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๐	.๙๔	มาก	๑๐
๘. วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสมถูกต้อง	๔.๐๒	.๘๘	มาก	๙
๙. พิจารณาการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เหมาะสม	๔.๑๐	.๙๕	มาก	๘
๑๐. พิจารณาการลาทุกประเภทของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องตามระเบียบ	๔.๑๔	.๘๖	มาก	๔
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๑	.๖๙	มาก	

จากตารางที่ ๔.๕ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๖๙) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีใจรักในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายงานอย่างเสียสละ ($\bar{X}$ = ๔.๑๙, S.D. = .๘๓) รองลงมา คือ มีการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษที่เป็นธรรม ($\bar{X}$ = ๔.๑๖, S.D. = .๙๔) และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = ๔.๑๕, S.D. = .๘๕) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการอบรมเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๙๔)

ตารางที่ ๔.๖ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

(n = ๓๒๖)

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑. มีการวางแผนการบริหารงานการศึกษาด้วยความจริงใจ	๔.๒๕	.๘๒	มาก	๖
๒. มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการอย่างรวดเร็วถูกต้อง	๔.๒๔	.๘๓	มาก	๘
๓. มีการจัดการบริหารสารสนเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ	๔.๒๘	.๗๗	มาก	๓
๔. มีความขยันหมั่นเพียรในการประสานงานและพัฒนาองค์กรและเครือข่ายการศึกษาอยู่เสมอ	๔.๒๗	.๙๑	มาก	๕
๕. มีการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างสม่ำเสมอ	๔.๓๕	.๗๕	มาก	๑
๖. เอาใจใส่ในการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไปอย่างต่อเนื่อง	๔.๒๙	.๘๐	มาก	๒
๗. มีการดูแลอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	๔.๒๔	.๘๒	มาก	๗
๘. กำหนดนโยบายและการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง	๔.๑๔	.๘๓	มาก	๙
๙. ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษาอยู่เสมอ	๔.๑๑	.๙๒	มาก	๑๐
๑๐. ส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน และการรับนักเรียนอย่างเหมาะสม	๔.๒๗	.๘๔	มาก	๔
ค่าเฉลี่ยรวม		๔.๒๔	.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๔, S.D. = .๖๕) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = ๔.๓๕, S.D. = .๗๕) รองลงมา คือ เอาใจใส่ในการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = ๔.๒๙, S.D. = .๘๐) และมีการจัดการบริหารสารสนเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ ($\bar{X}$ = ๔.๒๘, S.D. = .๗๗) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษาอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๙๒)

๔.๒.๓ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลปรากฏดังตารางที่ ๔.๗-๔.๘

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

(n = ๓๒๖)

การประยุกต์หลัก อิทธิบาท ๔ ในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ตำแหน่งหน้าที่				t	Sig.
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ	๓.๘๒	.๗๒	๔.๑๖	.๕๘	-๓.๒๖๕	.๓๐๖
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	๓.๘๙	.๗๖	๔.๑๖	.๕๘	-๒.๖๔๘	.๑๔๐
๓. ด้านการบริหารงานบุคคล	๓.๘๐	.๘๓	๔.๑๕	.๖๖	-๒.๙๘๓	.๐๕๘
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไป	๓.๙๓	.๗๙	๔.๒๙	.๖๑	-๓.๒๗๕	.๒๐๑
รวม	๓.๘๖	.๗๑	๔.๑๙	.๕๖	-๓.๓๑๔	.๒๖๕

จากตารางที่ ๔.๗ เปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๒๖)

การประยุกต์หลัก อิทธิบาท ๔ ในการบริหาร สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D		
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ	๔.๑๗	.๕๙	๓.๙๐	.๖๙	๒.๙๗๐	.๕๓๓
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	๔.๑๖	.๕๘	๓.๙๖	.๗๓	๒.๑๙๙	.๑๖๘
๓. ด้านการบริหารงานบุคคล	๔.๑๔	.๖๗	๓.๙๓	.๗๘	๒.๐๔๙	.๒๐๔
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไป	๔.๒๙	.๖๒	๔.๐๓	.๗๔	๒.๗๐๖	.๓๓๒
รวม	๔.๑๙	.๕๖	๓.๙๕	.๖๘	๒.๖๘๕	.๓๓๒

จากตารางที่ ๔.๘ เปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = ๓๒๖)

การประยุกต์หลัก อิทธิบาท ๔ ในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ประสบการณ์ในการทำงาน					
	๑๐ ปี ลงมา		๑๑-๒๐ ปี		๒๑ ปี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ	๔.๒๗	.๕๕	๓.๙๖	.๖๓	๔.๑๗	.๖๐
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	๔.๒๓	.๕๒	๔.๐๑	.๖๖	๔.๑๗	.๕๙
๓. ด้านการบริหารงานบุคคล	๔.๒๖	.๖๑	๓.๙๔	.๗๖	๔.๑๗	.๖๖
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไป	๔.๔๐	.๕๕	๔.๐๗	.๗๐	๔.๓๐	.๖๓
รวม	๔.๒๙	.๕๐	๔.๐๐	.๖๔	๔.๒๐	.๕๖

จากตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน ๒๑ ปี ขึ้นไป โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๐, S.D. = .๕๖) และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}$ = ๔.๓๐, S.D. = .๖๓) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X}$ = ๔.๑๗, S.D. = .๕๙) และด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}$ = ๔.๑๗, S.D. = .๖๐) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ = ๔.๑๗, S.D. = .๖๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๖๔) และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}$ = ๔.๐๗, S.D. = .๗๐) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๖๖) และด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}$ = ๓.๙๖, S.D. = .๖๓) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๙, S.D. = .๕๐) และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}$ = ๔.๔๐, S.D. = .๕๕) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}$ = ๔.๒๗, S.D. = .๕๕) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ = ๔.๒๖, S.D. = .๖๑) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X}$ = ๔.๒๓, S.D. = .๕๓)

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = ๓๒๖)

การประยุกต์หลัก อิทธิบาท ๔ ใน การบริหาร สถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- Value
๑. ด้านการ บริหารงาน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๕.๒๐ ๑๑๕.๙๑ ๑๑๒.๑๐	๒ ๓๒๓ ๓๒๕	๒.๖๐ .๓๖	๗.๒๔**	.๐๐
๒. ด้านการ บริหารงาน งบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๒.๗๒ ๑๑๗.๑๘ ๑๑๙.๙๐	๒ ๓๒๓ ๓๒๕	๑.๓๖ .๓๖	๓.๗๕*	.๐๒
๓. ด้านการ บริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๕.๔๔ ๑๕๑.๓๖ ๑๕๖.๘๐	๒ ๓๒๓ ๓๒๕	๒.๗๒ .๔๗	๕.๘๐**	.๐๐
๔. ด้านการ บริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๕.๘๒ ๑๒๙.๙๙ ๑๓๕.๘๐	๒ ๓๒๓ ๓๒๕	๒.๙๑ .๔๐	๗.๒๔**	.๐๐
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๗๐	๒	๒.๓๕	๗.๐๒**	.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๐๘.๐๘	๓๒๓	.๓๔		
	รวม	๑๑๒.๗๘	๓๒๕			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนการบริหารงานด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Sheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ ๔.๑๑-๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๑ การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม

(n = ๓๒๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		๑๐ ปี ลงมา	๑๑-๒๐ ปี	๒๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๒๙	๔.๐๐	๔.๒๐
๑๐ ปี ลงมา	๔.๒๙	-	.๒๙*	.๐๙
๑๑-๒๐ ปี	๔.๐๐	.๒๙*	-	-
๒๑ ปี ขึ้นไป	๔.๒๐			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา กับประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานนอกจากนี้ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = ๓๒๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		๑๐ ปี ลงมา	๑๑-๒๐ ปี	๒๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๒๗	๓.๙๖	๔.๑๗
๑๐ ปี ลงมา	๔.๒๗	-	.๓๑*	.๑๐
๑๑-๒๐ ปี	๓.๙๖	.๓๑*	-	.๒๑*
๒๑ ปี ขึ้นไป	๔.๑๗		.๒๑*	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา กับประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน ๒๑ ปี ขึ้นไป มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานนอกจากนี้ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = ๓๒๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		๑๐ ปี ลงมา	๑๑-๒๐ ปี	๒๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๒๓	๔.๐๑	๔.๑๗
๑๐ ปี ลงมา	๔.๒๓	-	.๒๒*	.๘๐
๑๑-๒๐ ปี	๔.๐๑	.๒๒*	-	
๒๑ ปี ขึ้นไป	๔.๑๗			-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา และบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานนอกจากนี้ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงานบุคคล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = ๓๒๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		๑๐ ปี ลงมา	๑๑-๒๐ ปี	๒๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๒๖	๓.๙๔	๔.๑๗
๑๐ ปี ลงมา	๔.๒๖	-	.๓๑*	.๐๙
๑๑-๒๐ ปี	๓.๙๔		-	
๒๑ ปี ขึ้นไป	๔.๑๗		.๒๒**	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา กับประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๒๑ ปี ขึ้นไป กับประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานนอกจากนี้ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๕ การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = ๓๒๖)

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		๑๐ ปี ลงมา	๑๑-๒๐ ปี	๒๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๔๐	๔.๐๗	๔.๓๐
๑๐ ปี ลงมา	๔.๔๐	-	.๓๓*	.๑๐
๑๑-๒๐ ปี	๔.๐๗		-	
๒๑ ปี ขึ้นไป	๔.๓๐		.๒๓*	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ ปี ลงมา กับประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๒๑ ปี ขึ้นไป กับประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑-๒๐ ปี มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานนอกจากนี้ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

๔.๒.๔ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕

ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ปรากฏผลดังตารางที่ ๔.๑๖ - ๔.๑๙ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ควรมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพนักเรียน แผนงาน วิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน	๒๓	๓๑.๐๘
๒. เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อนักเรียนที่เป็นอย่างดี ตลอดจนมีการประสานสัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	๑๙	๒๕.๖๘
๓. สร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรอย่างจริงจัง	๑๕	๒๐.๒๗
๔. มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำสรุปผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป	๑๐	๑๓.๕๑
๕. ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	๗	๙.๒๖
รวม	๗๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๖ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ควรมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพนักเรียน แผนงาน วิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน (ร้อยละ ๓๑.๐๘) เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อนักเรียนที่เป็นอย่างดี ตลอดจนมีการประสานสัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ ๒๕.๖๘) และสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรอย่างจริงจัง (ร้อยละ ๒๐.๒๙) ตามลำดับ

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ดังนั้น สิ่งสำคัญประการแรกที่จะทำให้ผู้บริหารเป็นนักวิชาการได้ ต้องเกิดจากความศรัทธา ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เป็นพันธสัญญาที่ผู้บริหารและบุคลากรต้องทำร่วมกันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ การให้ความสำคัญ เห็นคุณค่างานวิชาการจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จ จึงควรมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพนักเรียน แผนงาน วิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน^๑ เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อนักเรียนที่เป็นอย่างดี ตลอดจนมีการประสานสัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง^๒ พัฒนาบุคลากรให้มีใจรักในสายวิชาการ^๓ จัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรทางการศึกษาทั้งในและนอกสถานที่ ตลอดจนมีการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษา^๔ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ตารางที่ ๔.๑๗ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองในการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	๒๒	๓๖.๐๖
๒. มีความละเอียด รอบคอบ ไม่ประมาท บริหารงบประมาณด้วยความเพียร	๑๕	๒๔.๕๙
๓. พิจารณาลำดับความสำคัญ ความจำเป็นในการใช้งบประมาณที่มี	๑๓	๒๑.๓๑
๔. มีการจัดทำบัญชีตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินอย่างโปร่งใส	๖	๙.๘๔
๕. ระดมทุน/ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการศึกษาในทุกโอกาส	๕	๘.๒๐
รวม	๖๑	๑๐๐.๐๐

^๑ สัมภาษณ์, สิทธิพล พหลทัฬห, ผู้อำนวยการ, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๒ สัมภาษณ์, ว่าที่ ร.ต.พิจิตร สารบุตร, ผู้อำนวยการ, ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๓ สัมภาษณ์, ณัฐพร ชินบุตร, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๔ สัมภาษณ์, ฟ้าสาง คำทองเขียว, รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

จากตารางที่ ๔.๑๗ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ต้องมีการพิจารณา ไตร่ตรองในการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (ร้อยละ ๓๖.๐๖) มีความละเอียด รอบคอบ ไม่ประมาท บริหารงบประมาณด้วยเพียร (ร้อยละ ๒๔.๕๙) และพิจารณาลำดับความสำคัญ ความจำเป็นในการใช้งบประมาณที่มี (ร้อยละ ๒๑.๓๑) ตามลำดับ

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานงบประมาณ สิ่งสำคัญ คือ ความถูกต้อง โปร่งใส รับผิดชอบ และมีคุณภาพ สถานศึกษาได้ยึดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยมีแผนงาน โครงการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน มีระบบการตรวจสอบภายใน และมีการรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นปีการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลอยู่เสมอ ตลอดจนต้องมีการพิจารณา ไตร่ตรองในการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด^๕ มีความละเอียด รอบคอบ ไม่ประมาท บริหารงบประมาณด้วยความเพียร^๖ พิจารณาลำดับความสำคัญ ความจำเป็นในการใช้งบประมาณที่มี^๗ มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงาน แหล่งทุนในการสนับสนุนสถานศึกษาของตนเอง มีการจัดทำบัญชีตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินอย่างโปร่งใส^๘ อีกทั้งยังมีการวางตัวบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่ในการจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินงบประมาณให้ถูกต้อง สามารถอนุมัติเบิก-จ่ายงบประมาณให้กับหมวดฝ่ายต่างๆ เพื่อพัฒนางานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว^๙ ตลอดจนมีการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ตารางที่ ๔.๑๘ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
๑. พิจารณาศักยภาพของบุคลากรและมอบหมายงานตามความถนัด	๓๙	๓๖.๕๕
๒. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพลังด้านบวกให้กับบุคลากรได้แสดงศักยภาพ	๒๓	๒๑.๕๙
๓. สร้างขวัญกำลังใจ มีสวัสดิการแก่ครูบุคลากรและจัดค่าตอบแทนให้เหมาะสมและเป็นธรรม	๒๑	๑๙.๖๓
๔. เอาใจใส่ต่องานและบุคลากรที่ร่วมงานกันด้วยความจริงใจ	๑๔	๑๓.๐๘
๕. ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	๑๐	๙.๓๕
รวม	๑๐๗	๑๐๐.๐๐

^๕ สัมภาษณ์, สิริพิพล พหลทัพบ, อ่างอิงแล้ว.

^๖ สัมภาษณ์, จีราวรรณ มีมาก, ครูผู้สอน, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๗ สัมภาษณ์, สุพาสน์ แสงสุรินทร์, ครูผู้สอน, ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๘ สัมภาษณ์, ภูมิร สุรพงษ์รัตน์, รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๙ สัมภาษณ์, สุเมธ สุวอ, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

จากตารางที่ ๔.๑๘ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานบุคคล พบว่า พิจารณาความสามารถของบุคลากรและมอบหมายงานตามความถนัด (ร้อยละ ๓๖.๔๕) ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพลังด้านบวกให้กับบุคลากรได้แสดงศักยภาพ (ร้อยละ ๒๑.๔๙) และมีการสร้างขวัญกำลังใจ มีสวัสดิการแก่บุคลากรและจัดค่าตอบแทนให้เหมาะสมและเป็นธรรม (ร้อยละ ๑๙.๖๓) ตามลำดับ

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในบริหารงานบุคคล ควรศรัทธาในตัวผู้นำแล้วจะดำเนินการอะไรก็จะสำเร็จ โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี ดูแลเอาใจใส่ ให้ความสำคัญกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล สร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากร มีความทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่นในการทำงานและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีอิสระในการปฏิบัติงาน^{๑๐} อีกทั้งจำเป็นต้องพิจารณาความสามารถของบุคลากรและมอบหมายงานตามความถนัด^{๑๑} พร้อมทั้งส่งเสริมพลังด้านบวก สร้างขวัญกำลังใจมีสวัสดิการแก่บุคลากรและจัดค่าตอบแทนให้เหมาะสมและเป็นธรรม^{๑๒} เอาใจใส่ต่องานและบุคลากรที่ร่วมงานกันด้วยความจริงใจ^{๑๓} ตลอดจนมีการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานบุคลากร^{๑๔}

ตารางที่ ๔.๑๙ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป

ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
๑. ต้องอาศัยความพอใจ ขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ความรับผิดชอบ	๓๙	๒๙.๑๐
๒. พิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน	๒๒	๑๖.๔๒
๓. มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ	๒๑	๑๕.๖๗
๔. ฝึกให้บุคลากรรู้จักหน้าที่ มีวินัย และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียร	๒๐	๑๔.๙๓
๕. มีการติดตาม ประเมินผลการทำงานด้านต่างๆ ในองค์กรของตนเอง	๑๗	๑๒.๖๙
๖. ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	๑๕	๑๑.๑๙
รวม	๑๓๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๙ แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป พบว่า ต้องอาศัยความพอใจ ขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ความรับผิดชอบ (ร้อยละ ๒๙.๑๐) พิจารณาใคร่ครวญอย่าง

^{๑๐} สัมภาษณ์, สัททิพล พลลัทพ์, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๑} สัมภาษณ์, ฟ้าสาธ คำทองเขียว, รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๒} สัมภาษณ์, ภูมิ สุรพงษ์รัตน์, รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๓} สัมภาษณ์, จิราวรรณ มีมาก, ครูผู้สอน, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๔} สัมภาษณ์, สุเมธ สุวอ, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

ละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน (ร้อยละ ๑๖.๔๒) และมีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ (ร้อยละ ๑๕.๖๗) ตามลำดับ

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า แนวทางส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานทั่วไป การพัฒนางานทั่วไปส่วนใหญ่จะเน้นในการส่งเสริม สนับสนุน ในด้านนักเรียน คือ จะเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม การมีวินัย และความรักใคร่ชอบ โดยมิกิจกรรมต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ด้านครูและบุคลากร คือ จะเน้นการส่งเสริมมาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความศรัทธาในวิชาชีพ รักใคร่ชอบมุงมั่นในการทำงาน และวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อเพื่อพ่อแม่ เกื้อกูลกัน เปรียบเสมือนครอบครัว ด้านชุมชน คือ เน้นการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีบทบาทในการบริหารจัดการกับสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน รับรู้รับทราบ และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในนามของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง โดยสถานศึกษาต้องสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและผู้ปกครอง และด้านโรงเรียน คือ ต้องมีภาพประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็ง และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จำเป็นต้องอาศัยความพอใจ ขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ความรับผิดชอบ พิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน^{๑๕} มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และเสริมขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีการติดตาม ประเมินผลการทำงานด้านต่างๆ ในองค์กรของตนเอง และศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น^{๑๖}

๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นในการบริหารงานด้านต่างๆ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จัดสรรบุคลากรให้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถ ศักยภาพของแต่ละบุคคล

๒) ประสพการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครูผู้สอน ทำให้มีมุมมอง ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง พัฒนาให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๓) ผู้บริหารมีแนวทางในการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ แสดงศักยภาพของตนเองออกมาให้ได้ โดยมีการอบรมระเบียบ กฎเกณฑ์ของสถานศึกษา

^{๑๕} สัมภาษณ์, ฌมร สุรพงษ์รัตน์, รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๖} สัมภาษณ์, สุเมธ สุวอ, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๔) ผู้บริหารให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความชัดเจน โปร่งใส และประเมิณผล กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและเป็นธรรม

๕) การมีระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณทำให้ได้ข้อมูลสนับสนุนในการพัฒนาองค์ความรู้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้เป็นอย่างดี